

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nad tr. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravištvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadstr. na levo v tiskarni.

Naročnine in oglase je plačati loco Gorica.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravištvu.

"PRIMOREC"

izhaja neodvisno od "Soča" vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60. "Soča" in "Primorec" se prodajata v Gorici v naši knjigarni, v tobakarni Schwarz v Šolski ulici, Jellersitz v Nunski ulici in v Korenski ulici št. 22; - v Trstu v tobakarni Lavrenčič z. trga della Caserma.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Izhaja dvakrat na teden, in sicer v sredo in soboto ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednimi prilogami 10 s »Kazipotom« ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana: vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60 pol leta 6 » 60 » » » 3-30 četrt leta 3 » 40 » » » 1-70 Posilnične številke stanejo: 10-vin.

Naročnino sprejema upravištvo v Gosposki ulici št. 7. v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 8. do 12. ure. Na naročila brez doposlani na račune se ne oziramo. Oglasi in poslanice se računijo po »petit-vrstah« če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsake vrsta. Večkrat po dogodbi. — Večje črke po prostora. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. — Telefon št. 83. — »Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Shod zaupnikov narodno-napredne stranke v Ljubljani.

Napovedani shod narodno-napredne stranke na Kranjskem se je vršil v nedeljo 25. t. m. Okoli 800 mož je prišlo z različnih strani Kranjske na ta shod. Predsednikom shoda je bil izvoljen ljubljanski župan Ivan Hribar. V srčnih besedah je pozdravil predsednik došle zborovalce, rekoč, da mnogoštevilna udeležba kaže živo zanimanje za shod in reči, ki so na dnevnem redu. Kadar skličejo zopet shod zaupnikov narodno-napredne stranke, pridejo zastopniki tudi iz drugih slovenskih dežel. Nasprotnikom, ki so ruvali že 2 meseca proti shodu, treba pokazati, da je v nas ljubezen do naroda, napredna misel in svobodoljublje čvrsto in sveže sedaj kakor poprej, in na teh lastnostih je utrjena moč slovenskega naroda. Na ustanovni shod »Slovenske ljudske stranke« v »Unionu« so drli sarki duhovniki, »Slovenec« pa je pisal o udeležbi najboljših mož! Izraža upanje, da zborovanje, na katero je došla inteligenca, kateri bi se srec za svobodo naroda, obradi dobre in lepe sadove. Naša organizacija potrebuje reorganizacije, upa, da shod ustvari podlago za razcvet misli svobodoljubja po celi deželi. Kakor so se Čehi emancipirali izpod jarma klerikalizma, tako se bomo tudi mi. V ta namen pa je potrebna organizacija. Želi končno kratkih debat, ker se lešes še skliče shod, ki bo trajal najmanj dva dni. Dr. Triller je poročal o stališču stranke glede volilne reforme. Načrt vlade o volilni reformi le nedostatno popravlja krvavo krivico, katero so morali avstrijski Slovani prenašati dolga desetletja, ali po tem načrtu smo Slovenci ogoljufani nacionalno in socialno. Tam, kjer je bil slovenski živelj tudi do sedaj najbolj tlačen in preziran, t. j. na Koroškem, hoče vlada tudi za naprej

petrificirati to vnebovpijočo krivico. . . . Klerikalni poslanci so se kot najmočnejša jugoslovanska državnozborna stranka polastili pogajanja z vlado glede volilne reforme. Ko se je razglasil načrt, je zašumelo zlasti izven Kranjske, da so klerikalci prodali koroške Slovence za ceno, da se jim izroči na milost in nemilost kranjska dežela. Šuklje je pravil ribniškim kmotom, da smo pridobili mesto 15 kar 23 poslancev, da je torej vladni načrt volilne reforme sijajen, pozabil pa je povedati, da je en obmejni, zlasti koroški mandat več vreden nego 3 kranjski. Šusteršič je v državnem zboru zahteval najprvo poprav za Gališko, potem šele se je dotaknil krvave krivice za koroške brate. To da misliti. Gledé Kranjske ima načrt veliko socialno krivico, ker daje vsi moč v roke agrarnemu elementu na škodo mestnega prebivalstva. Prvi predpogoj resnično enake volilne pravice je ta, da spravi v pravilno razmerje nasprotne elemente, da zabrani krivično majoriziranje drugega po drugem. Drugodi je vlada upoštevala ta argument, na Kranjskem ne. Klerikalci se upirajo zahtevi meščanstva, kar opravičuje sum, da obstaja tajna vez med teptanjem pravic koroških Slovencev in oropanjem mestnih volilcev na Kranjskem. Potrebno je, da narodno-napredna stranka dvigne protes. proti falzifikovanju načela enakosti volilne pravice. Iz tega pa se morajo izvajati tudi posledice, da je sprejeti v deželnem zboru kranjskem le tako volilno reformo, ki izključi majorizovanje ali celo preziranje katerega stanu. Predlagaj resolučijo. Shod zaupnikov skleni: 1. da protestuje z največjo ogorčenostjo zoper razdelitev volilnih okrajev na Koroškem, ki obsoja v politično smrt nad 50.000 Slovencev; 2. odklanja preziranje mest, trgov, industrijalnih krajev, kar izroča neagrarne volilce eni sami politični stranki in zahteva; 3. da se koroške Slovence združi v dva posebna volilna okraja; 4. da se ustanovi za Kranjsko poleg Ljubljane še dva mestna volilna

okraja; 5. naroča narodno-naprednim dež. poslancem pritrčiti le taki deželnozbornski volilni reformi, ki jamči primerno zastopstvo vsem produktivnim stanovom prebivalstva. Resolucija je bila sprejeta soglasno. Dr. Triller je govoril na to o reorganizaciji stranke. Novi program naj sloni na temelju nacionalizma, demokracije, svobodomiselnosti in socialnih reform. Konečni smoter mora biti, da se pribori Slovincem svobodno nacionalno življenje, napredovanje, kulturno in gospodarsko blagostanje, socialna pravičnost. V to svrhu zahtevam narodno avtonomijo v najširšem pomenu besede: ustanovitev višje dež. sodnije v Ljubljani za vse slov. pokrajine, uveljavljenje slovenskega notranjega uradnega jezika, otno reorganizacijo vsega slovenskega šolstva, ustanovitev slov. vseučilišča. V versko-kulturnem oziru je stranka za popolno neodvisnost vseh verskih izpovedanj v okviru zakonov. V notranja verska in cerkvena vprašanja se ne utikamo. Protestujemo proti zlorabi cerkvene in duhovske oblasti v politične svrhe in zahtevamo najstrožjih odpomočkov. Zahtevati se ima svobodna šola, izboljšanje gnotnega položaja učiteljskega stanu s povišanjem njega znanstvene in strokovne izobrazbe. Potrebna je ustanovitev kmetijsko-nadaljevalnih šol, meščanskih trgovskega in obrtnega značaja, trgovske akademije, organizacije umetno-obrtnega šolstva. Stranka naglašava važnost ljudske literature, ljudskih knjižnic, javnih prodavanj. Nar. napredna stranka sprejema v svoj program delo v korist kmetijskega stanu, trgovskega in obrtnega ter delavskega. Končno naglašava še širše slovansko stališče. Potem so sprejeli predlog, da se naroča bodočemu izvrševalnemu odboru, da izdela podoben program stranke, in na jesen naj se skliče nov shod. Dr. Tavčar je poročal v imenu izvrševalnega odbora, ki je že zdavnaj čutil potrebo reorganizacije. Stranka mora ostati v ožji dotiki z narodom, ako

se hoče izpolniti. V Ljubljani naj se napravi središče za delovanje, ustanoviti se mora pred vsem tajniško mesto. Očitalo se je stranki, da je skrbela premalo za naraščaj, pojavili so se mladi, ki naj se pokličejo na krmilo. Njih revolucija pa naj ne sega tako daleč, da bi vse razbili, delo starih se ne sme devati v nič. Ti so postavili stranko na trdno stališče. Predlagali je nov eksperimentalni odbor, ki je bil sprejet. A. Ljubljanski člani: Jelenc Luka, dr. Jenko Ivan, Knez Ivan, Kozak Josip, Lenarčič Josip, dr. Novak Fran, Pirc Gustav, dr. Ravnihar Vladimir, Rohrman Viktor, dr. Triller Karel, Turk Josip, dr. Windischer Fran. B. Z. dežele (a za Gorenjsko): Dr. Kraut Alojzij, dr. Kušar Josip, Lenček Niko, dr. Vilfan Janko; (b za Dolenjsko): Puhek Janko, dr. Romih Tomaž, Rus Ivan, pl. Sladovič Simon; (c za Notranjsko): Ditrich Anton, pl. Garzarolli Fran, Gruden Ivan, Hrvatinič Anton. Govoril je na to metliški župan Jutraš v imenu Belokrajine, v imenu uradništva Roštan, rekoč, med drugim, zakaj ni v odboru nikakega uradnika, na kar pa sta pojasnila dr. Triller in dr. Tavčar, da stranka upošteva v polni meri uradništvo ter da se potom kooptacije pokliče v izvrševalni odbor več uradnikov. Ker je občinski svetnik ljubljanski Lenčič interpeliral gledé »zveze« z Nemci, je pojasnil dr. Tavčar to že znano staro reč, da klerikalci ne dajo niti krajcarja za slovensko gledališče, da so bili torej naprednjaki primorani skleniti z veleposestniki dogovor, v katerem se je določilo, da oba kluba glasujeta za podporo slov. in nemškemu gledališču in da se v dež. šolski svet pošlje mesto klerikalca zastopnika veleposestva. V vseh narodnih vprašanjih ima stranka proste roke, kar kaže tudi njeno delovanje v dež. zboru. Govornik je ponosen, da je tako pred leti rešil slovensko gledališče. Še nedavno je vprašal dr. Šusteršiča, če je njegova

Grof Monte Cristo.

Napisal Alexandre Dumas.

(Dalje.)

V hipu, ko na angleški način polože žlice v čaj, se odpro vrata, in Danglars se prikaže, očividno zelo razburjen. Monte Cristo opazi to razburjenost in se vprašujoče ozre v bankirja. „Torej,“ pravi Danglars, „sprejel sem svojega kurirja z brskega.“ „Ah, ah,“ pravi grof, „zato so vas klicali?“ „Da.“ „Kako gre kralju Otonu?“ vpraša Albert z najveselejšim glasom. Danglars ga pogleda, ne da bi odgovoril. Monte Cristo se sklóni, da bi prikriil izraz usmiljenja, ki se prikaže na njegovem obrazu in ki takoj zopet izgine. „Midva odideva skupaj, ali ni res?“ pravi Albert grofu. „Da, če želite,“ odvrne ta. Albert si ni mogel razlagati bankirjevega pogleda; zato vpraša Monte Cristo, ki ga je razumel tem boljše: „Ali ste videli, kako me je pogledal?“ „Da,“ odvrne grof; „toda kaj se vam zdi v tem pogledu tako čudno?“ „Zdel se mi je čisto poseben. Toda kaj je hotel reči s svojimi grškimi novicami?“ „Kako naj jaz to vem?“ „Ker ste, kakor se mi zdi, s to deželo v zvezi.“

Monte Cristo se nasmehne, kakor se nasmehne človek, ki se hoče izogniti odgovoru. „Tiho,“ pravi Albert, „tu se vam bliža; jaz napravim gospici Evgeniji par poklonov, in ta čas bode imel oče čas govoriti z vami.“ „Če ji hočete narediti kake poklone, ji gotovo hvalite njen glas,“ pravi Monte Cristo. „Ne, kajti glas jej hvali ves svet.“ „Moj ljubi grof,“ pravi Monte Cristo, „vi ste grozno naduti.“ Albert se približa Evgeniji s smehljajem na ustnicah. Med tem zašepeta Danglars Monte Cristu na uho: „Dali ste mi dober svet, in v besedah, Ferdinand in Janina, tiči strašna povest.“ „Ah, pojdite,“ pravi Monte Cristo. „Da, vse vam povem; toda odstranite mi mladega moža, kajti spravilo bi me v silno zadrego, če bi moral še več časa ostati v njegovi družbi.“ „Prav, vzamem ga s seboj; toda ali še vedno želite, naj vam pošljem očeta?“ „Bolj kot prej.“ „Prav.“ Grof da Albertu znamenje. Oba pozdravita dame in odideta: Albert čisto ravnodušen vsled bankirjevega preziranja, Monte Cristo, ponovivši gospej Danglarsovi svoje nasvete, kako mora ravnati pametna bankirjeva soproga, da si zagotovi svojo bodočnost. Gospod Cavalcanti ostane kot zmagovallec na bojnem polju.

XX. Haydée. Komaj se obrneta grofova konja na oglu boulevarda, ko se obrne Albert h grofu in se spusti v smeh, ki je bil preglasen, da bi bil naraven. „Torej,“ mu pravi, „vprašam vas, kakor je vprašal kralj Karol IX. po šentjernejski noči Katarino Medicejsko: Kako se vam zdi, da sem igral svojo malo ulogo?“ „Pri kateri priliki?“ vpraša Monte Cristo. „No, pri instalaciji svojega tekmeča pri gospodu Danglarsu.“ „Kateriga tekmeča?“ „Za Boga, kateriga tekmeča? Vendar gospoda Cavalcantija, čegar pokrovitelj ste vi!“ „O, ne delajte slabih dovtipov, grof. Jaz nisem nikakor pokrovitelj gospoda Cavalcantija, in zlasti ne pri gospodu Danglarsu.“ „Če bi bilo mlademu možu treba pokroviteljstva, bi vam to, kar mi pravite, očital. Toda k sreči za me mu pokroviteljstva ni treba.“ „Kako, vi menite, da dvori?“ „Svoje oči obrača, vzdihuje in vede se kot zaljubljenec: poteguje se za roko ponosne Evgenije. Pri moji veri; tega nisem prezrl. In ponavljam vam, da se poteguje za roko ponosne Evgenije.“ „Kaj to, če pa mislijo samo na vas?“ „Ne recite tega, moj ljubi grof! Žalili so me od dveh strani.“ „Od dveh strani?“

stranka spremenila stališče glede slov. gledališča, ali dr. S. je odgovoril, da njegova stranka tudi sedaj ne da niti vinarja zaslovenskoga gledališča! Na to je pokazal govornik na resnično zvezo klerikalcev z Nemci — na Jesenice.

Predsednik župan Hribar je potem ob splošnem navdušenju zaključil shod z željo, da se skliče na jesen drug zaupni shod, ki bo trajal več dni.

Shod je končal lepo v redu, reorganizacija stranke je gotova stvar, in klerikalci so presenečeni, kar kaže »Slovenec«, ki ne ve drugega nego zabavljati, in smešiti hoče. Smešen ostane pa le on sam!

Naš kmet.

III.

Pred kratkim smo priobčili izkaz, koliko različnega sadja in drugih pridelkov se je prodalo lani na izvoznem trgu v Gorici. Velike so številke. In koliko se razpeča na izvoznem trgu v Krminu!

Zjutraj zgodaj dan na dan je vse živo na izvoznem trgu v Gorici, tako spomladi, polsti in jeseni. Slovenski kmet vozi svoj pridelek v Gorico in ga tu proda. Cene so različne ob različnih časih in primerno k množini pridelka, glavni dobiček pa gre v tuje roke. Kmet je največkrat zadovoljen, da le proda, tistega pravega dobička, katerega da sad z izvoznega trga naprej, ne uživa on, marveč drugi. Sad gre po železnici v velika mesta, in tam ga razpečajo tujci za drag denar. Prihajajo v Gorico že na spomlad, in potem jih vidiš tu dolgo časa, kar ne razpečajo že nekateri špekulativni Lahi. Slovenskih trgovcev s sadjem je po svetu razmeroma le malo, in še ti ostajajo le pri manjši kupčiji; kar je več, izdatnejšega, pobere vse tujec.

Sad, katerega proda Brie v Gorici za nizko ceno, proda prekupec v velikem mestu za veliko več, in če se primerja cena, za katero se proda kak sad, recimo v kakem mestnem hotelu, s ceno, za katero se odda na izvoznem trgu v Gorici, vidimo šele prav, kak dobiček uide našemu kmetu.

Vse posredovalce v nakupu za izvoz do prodaje v drugih mestih bi lahko izrinili, če bi se organizovali ter lotili trževja s sadjem itd. na lastno roko.

Govorilo in pisalo se je že o izvoznih zadrugah, in nekatera kmetijska društva so se že lotevala izvoza, ali to je ostalo pri prvih poskusih, ki so ponesrečili največ radi tega, ker ni bilo nikake večje roke vmes. Ostalo je vse pri starem, in tako lahko računamo

vsako leto, koliko dobička daje naša zemlja tujcem.

Našega kmeta tarejo davki in hipoteke, pridelek pa daje glavni dobiček drugim, namesto da bi ostal doma. V tem pogledu pač je za dnji čas, da se krene na nova pota. Vendar bi se dobili med posestniki in trgovci ter poznavatelji trgovine močje, ki bi se lotili tega res perečega vprašanja ter ga dovedli do realiziranja. Zlasti še sedaj, ko se odpro z novo železnico nova pota na sever, vsled česar se cena sadu mora le zvišati. Odpro se novi trgi in z njimi nove cene. Kaj bomo le gledali za vagoni, ki odpeljejo toliko dobička drugam?

Na severu v različnih deželah prav živahno razpravljajo o novi zvezi s Trstom, in razne trgovske in obrtne zbornice razmotrivajo prav natančno, kako bi se dalo okoristiti izdatno s to novo železniško zvezo. To je pač signal, da se moramo zdramiti tudi mi, da se dvignemo kvišku ter okoristimo z novimi časi. Pred seboj imamo veliki prometni Trst, in na sever in v sosednje dežele proti severju imamo odprte železniške poti. Tu je pač kar naravno, da se lahko razpeča, karkoli je le na razpolago za razpečavanje. Ako se izvede to razpečavanje potom umne organizacije, bi bilo to velike koristi za našo deželo. Na to stran je pri nas še dosti gospodarskega dela po celi deželi.

V zadnjem času se je res začelo podrobno intenzivnejše kmetijsko delo med nami, ali potreba je nujna, da se seže tudi višje ter organizuje in oživetori kaj takega, kar bo kaj pomenilo v veliki svetovni trgovini.

Tu stoji nam pred očmi v prvi vrsti izvojni promet. Tu so tla za obširno delo, tu je kos rešitve agrarnega vprašanja, tu je svet, v katerem se more uspešno delati, tu sem obrnimo svojo pozornost, če nam je res do tega, da dvigamo našega rojaka ter mu pripravljamo boljšo bodočnost.

Po kmetijskih shodih, ki se vršijo po deželi, se čuje marsikaka pametna beseda, sklepajo se umestne resolucije, ki merijo na zboljšanje v kmetijstvu, to je res pot, ki kaže na dviganje našega kmeta — ali vsposedno s tem moramo seči tudi na drugo stran ter se pokazati tam, kjer teče tako veliki skupiček iz slovenskega truda v laške in nemške žepce. Pred vsem pač v tem pogledu nam lebdi pred očmi — organizovani izvoz.

Pospeševanje prometa s tujci.

Kako delajo drugodi za pospeševanje prometa s tujci, je razvidno iz tega poročila: Dne 5. marca t. l. so zborovali v Bolcanu interesenti za promet s tujci. Zborova-

nje je sklical c. kr. okrajni glavar s tem-le dnevnim redom:

1. Vzroki eventualnega zvišanja ali zmanjšanja obiska tujcev v posameznih krajih.
2. Ustanovitev novih zdravilišč, otvoritev novih toplic i. t. d.
3. Zgradba važnih večjih hotelov, vil za tujce, penzij, alpskih koč, naprava novih promenad in nasadov.
4. Naprava vodovodov, vpeljava električne razsvetljave.
5. Zboljšanja na prometnem polju. Otvoritev novih železnic, cestnih železnic, železničnih zvez, vpeljava luksuszvlakov, naprava novih cest, mostov, potov, vpeljava periodičnih transportov oseb, določitev tarifov za fijkarje, promet z avtomobili in bicikli i. t. d.
6. Napredek na polju poštno, brzajavne in telefonske uprave.
7. Delovanje raznih za promet s tujci važnih alpskih in olepševalnih društev, zaznavanje potov, zimski šport, deželna zveza za promet s tujci. Izid konference v železniškem ministerstvu na Dunaju zaradi prometa s tujci meseca junija 1905.
8. Gledališke in koncertne zadeve, kakor tudi slavnostne naprave z ozirom na promet tujcev.
9. Vodniki za turiste.
10. Promet tujcev pospešujoče novosti na polju časnikarstva in literature, kartografije, pojasovalnih uradov, reklame, prometne in hotelske knjige na Tirolskem.
11. Stanje deloma ali popolnoma na prometu s tujci navezane obrti in industrije, kakor tudi vpliv tujskega prometa na gospodarske razmere vobče.
12. Želje in navodila v povzdigo tujskega prometa.

Ta sestanek se je sklical vsled naredbe c. kr. namestništva v Inomostu po inicijativi dunajske vlade, da se naj skliče vsako leto v onih okrajih Tirolske, kjer je živahen promet tujcev, shodi interesentov tega prometa, na katerih naj bi se vršil razgovor o dotičnih aktualnih vprašanjih. Zbrali so se torej dne 5. marca v Bolcanu najodličnejši zastopniki pod vodstvom c. kr. okrajnega glavarja grofa Ceschi-ja. Prišli so tudi dvorni svetnik Truka, načelnik poštnega in brzajavnega ravnateljstva v Inomostu, deželni poslanci, predsednik deželne zveze, tajniki obrtne in trgovske zbornice, zastopniki južne in drugih železnic i. t. d.

Iz poročila c. kr. okr. glavarstva se opozarja v kratkem na te-le točke: Leta 1904. je bilo v Bolcanu 46.324 tujcev; ti so ostali tam 214.869 dni. Z zadovoljnostjo konstatira, da sta nastala dva nova hotela, zgradile nove ceste in šetališča. Omenja razširjenje kolodvora, raznih na novo zgrajenih železnic. Kako je razvit pomen prometa tujcev v deželi, omenja, da je prišla deputacija kmečkih posestnikov iz Jenezije, ki je prosila, da bi se tudi v to vas zgradila zvezna železnica; torej se že bavijo s tem vprašanjem, in upati je, da se v kratkem železnica prične graditi. Napravili so se to leto poštni in brzajavni uradi, a ti še ne zadostujejo. Dr. Christomenos povdarja velikansko važnost modernih hotelov za

povzdigo prometa tujcev. Mogoče so sedaj družbe z omejenim poroštvom, torej je težje dobiti denar. Dr. Kofler omenja zboljšanja železničnih zvez in načrta vlade za izdatno razširjanje cest. Omenja, da deželna zveza izda v kratkem vodnik za avtomobile, poprej se pa mora določiti, po katerih cestah se smejo sploh voziti. Povdarjalo se je tudi, da je premalo telefonskih zvez v deželi. Dvorni svetnik Truka razvija v daljšem govoru, kaj se je vse v zadnjih letih za zboljšanje poštinih brzajavni in telefonskih razmer na Tirolskem zgodilo. Živahna debata se je razvila o načinu reklame. L. 1905. je izdala deželna zveza 200.000 eksemplarov reklamnih brošuric in poleg tega še številne druge vodnika po Tirolskem. Posestniki hotelov naj bi se združili in podpirali reklamo

V političnem okraju Bocenskem je 131 hotelov, ki so odprti skozi celo leto in imajo 2663 postelj. Deloma odprtih je 91 z 2709 posteljami. Odkar je deželna zveza sistematično uredila reklamo, sosebno glede plakatov in inseratov, se je promet tujcev izdatno zvišal.

Deželna zveza je imela leta 1904. dohodkov 30.309 kron. Doneske so doprinašali trgovske in obrtniške zbornice, država in južna železnica, prodaja reklamnih knjižic, podpore raznih potovalnih pisarn itd. Izdatki so pa znašali 40.964 kron.

To poročilo je priobčil v ljubljanskem »Slovencu« dr. V. Gregorič, ki pravi h koncu:

»Hotel sem pokazati, kako drugod podpirajo povsod vsako delovanje za zvišanje prometa tujcev. A pri nas so ljudje, ki komaj čakajo, da bi podirali, če kdo zida. Ne bodimo vsaj v važnem narodno-gospodarskem vprašanju tako malenkostni! Združimo se k skupnemu delu! —

Veliki narodi, ki nas nadkritjujejo daleč po številu in kulturi, se boje medsebojnega narodno-gospodarskega boja. Kaj šele mi maloštevilni narod, ki smo le kaplja v velikem svetovnem narodno-gospodarskem razvoju! Zadnji čas je, da se prične pri nas drugi kurz, drugače nas opravičeno uvrstite sosedji med — inferiorne! Kdor aeče pomagati pri skupnem delu, naj vsaj ne ovira z neosnovanimi napadi onih, ki požrtvovalno na tem polju delujejo.

Te besede naj bi si naši goriški klerikalci prav živo vzeli k srcu! — — —

Ob tej priliki ponovno povdarjamo nujno potrebo društva za promet s tujci v naši deželi.

DOPISI.

S Krasa. — »Gorica« je priobčila dopis, kateri odgovarja nekoliko mojemu dopisu, katerega sta priobčila »Soča« in »Primorec«. Presenetilo me je, ko sem videl, na kakšen način znajo uganiti dopisnika; nič manj nego po visoki rasti, v resnici pa nisem toliko visok, da bi si mogel ogledati zvonik in cerkev od zgoraj dol; kakšen odličnjak mora biti dopisnik v »Gorici«! Kmalu, kmalu, postane se celo zvezdotepec! Nu, pa pustimo šale na strani, ter postavimo se na resno stališče. (Dalje v prilogi.)

»Gotovo. Gospica Evgenija mi je komaj odgovorila, gospica d'Armilly, njena zaupna prijateljica, pa sploh ne.«

»Da, toda oče vas obožuje,« pravi Monte Cristo.

»On? Toda ravno nasprotno. On me je desetkrat ranil v srce; te rane me sicer ne bole, to je res, a on jih je mislil jako resno.«

»Ljubosumnost je znak ljubosti.«

»Da, toda jaz nisem ljubosumen.«

»Ampak on je, on.«

»Na koga? Na Debraya?«

»Ne, na vas.«

»Na me? Stavim, da mi v osmih dneh pred nosom zapre vrata.«

»Vi se motite, moj ljubi grof.«

»Dokazite mi.«

»Ali hočete?«

»Da.«

»Jaz imam naročeno, naj prosim gospoda grofa Morcerfa, naj se izjavi gospodu Danglarsu o celi zadevi določno.«

»Od koga?«

»Od barona samega.«

»O,« pravi Albert z vso ljubeznostjo, katere je zmožen, »tega ne storite, ali ni res, moj ljubi grof?«

»Motite se, Albert; kar sem obljubil, to tudi storim.«

»Torej,« pravi Albert z vzdihom, »ali me na vsak način hočete oženiti?«

»Jaz hočem biti prijatelj s celim svetom. Toda oprostite, kje je Debray? Nisem ga videl pri baronici.«

»Sprl se je.«

»Z baronico?«

»Ne, z gospodom.«

»Ali je kaj slišal o njem?«

»Ah, kakšnega se delate!«

»Torej mislite, da kaj sumi?« pravi Monte Cristo s šarmantno naivnostjo.

»Ah, toda od kod vendar prihajate, moj ljubi grof?«

»Iz Konga, če hočete.«

»To še ni dovolj daleč.«

»Eh, kaj vem jaz o vaših pariških zakonskih možeh?«

»Moj ljubi grof, močje so povsod jednaki, in če poznate može ene dežele, poznate tudi vse druge.«

»Toda kaj je bil vzrok prepira med Danglarsom in Debrayem?« pravi Monte Cristo zopet z naivnostjo. »Zelo se je, da se razumeta tako dobro.«

»Ah, to so skrivnosti, katerih ne morem razkriti, ker jih ne poznam. Kadar bode gospod Cavalcanti spadal k rodbini, ga vprašajte to.«

Voz se ustavi.

»Šele pol enastih je,« pravi Monte Cristo. »Pojdite še nekoliko z menoj.«

»Z veseljem.«

»Z mojim vozom se lahko peljete domov.«

»Ne, hvala, moj kabriolet je prišel za nama.«

»Saj res, tukaj je,« pravi Monte Cristo, skočivši na tla. Albert in Monte Cristo gresta v hišo ter vstopita v salon, ki je bil razsvetljen.

»Dajte nama pripraviti čaj, Baptistin,« pravi Monte Cristo. Baptistin molče odide. Dva hipa pozneje se vrne s srebrno ploščo, raz katere zaveje proti gospodoma najfinjši čajev vonj.

»Resnično,« pravi Morcerf, »to, kar občudujem pri vas, moj ljubi grof, ni bogastvo, kajti morda žive ljudje, ki so še bogatejši nego vi; to ni vaš duh, kajti Beaumarchais je bil, dasi sicer ne duhovitejši, vam jednak; to, kar občudujem, je način vaše postrežbe. Molče in skoro isto sekundo se izvršijo vaša povelja, kakor da je vse to, kar želite, že pripravljeno.«

»Kar pravite, je res. A to je tako zato, ker poznajo moje navade. Prepričajte se. Ali morda ne želite kaj pušiti?«

»Za Boga, pušil bi rad.«

Monte Cristo stopi k zvoncu in pozvonj.

Ta hip se odpro vrata, in prikaže se Ali z dvema dragocenima čibukoma.

»To je izborno,« pravi Morcerf.

»To je čisto priprosto,« odvrne Monte Cristo. »Ali ve, če prijem čaj ali kavo, da navadno pušim, in znano mu je, da ste prišli vi z menoj; in ko sem pozvonil, je vedel, kaj je vzrok temu. In on je doma iz dežele, v kateri je pipa prvi pogoj gostoljubnosti. Razumljivo je torej, da je mesto jednega čibuka prinesel dva.«

»Gotovo, to je priprosta razlaga kakor vsaka druga, toda kljub temu je vendar le res, da zamorete kaj takega le vi. Toda kaj slišim?«

In Morcerf se skloni proti vratom, skozi katera se je čul pojoč glas, spremljan od kitare.

»Pri moji veri, ta večer vas glasba pregnanja, moj ljubi grof; ubežali ste pianu gospice Danglarsove, da morate zdaj poslušati guslo, ki jo igra Haydée.«

»Haydée! Kakšno krasno ime! Torej se ženske z imenom Haydée ne nahajajo samo v lord Byronovih pesmih?«

»Gotovo ne. Haydée je ime, ki je na Francoskem zelo redko, a v Albaniji in Epiru zelo navadno; pomeni toliko, kakor če recete čistost, nedolžnost ali kaj sličnega, in je, kakor pravite Parižani, krstno ime.«

»O, kako divno!« pravi Albert. »Kako rad bi slišal naše Francozinje nazivati gospica Dobrotljivost, gospica Molčečnost, gospica Krščanska Ljubezen! Pomislite, kakšno pozornost bi vzbujalo, če bi se gospica Danglarsova, mesto da se imenuje Clara Marija Evgenija, kakor je krščena, imenovala gospica Čistost Sramežljivost Nedolžnost Danglarsova!«

»Neumnež!« pravi grof. »Ne šalite se tako glasno, kajti Haydée bi vas lahko slišala.«

»In bi bila užaljena?«

»O, nikakor ne,« pravi grof s svojim ponosnim izrazom.

»Torej je pač zelo dobra?« pravi Albert.

Odgovarjal bodem le toliko, kolikor gre meni v dolžnost, ker se tiče dražbe, bandire pa mastne plače ga že županstvo privede pred se na odgovor, jaz mu ne morem vstreči, ker nisem stanovitni občanar.

Seveda, dopisnik v „Gorici“ hoče na vse načine pokopati sedanje vodstvo občine, katero je s pomočjo komenskega županstva napravilo toliko koristnega za občino, več nego ves tisti dolgotrajni čas, dokler je bilo klerikalno nadržano vodstvo v občini; ne verujem, da bo občinstvo očitalo kaj sedanjemu vodstvu za koristi, katere so se napravile, kakor meni dopisnik v „Gorici“. Da se je županstvo moglo obrniti do komenske posojilnice, je drugi vzrok; znano je vsakemu občinarju, da dokler so bili voditelji na čelu občine, pod komando gospodov nucev, se ni napravilo nič koristnega, zategadelj občina ni napravila ogromnih stroškov, zato tudi ni mogla imeti občinska blagajna na razpolago sredstva, da kadar se ima napraviti kaj koristnega, ne bi bilo potreba se priklanjati posojilnicam. Za prihranjenje, nič manj nego za 800—1000 kron, to dopisnik v „Gorici“ lahko računa, ker zna računati dohodke konsumnega društva, pri katerem so rasli deleži od zgoraj navzdol. Do tukaj mu ni bilo še zadosti, vtakniti je moral svoj dolgi nos še do podžupanove hčere, ter ji oporeka tajno snubitev, bitro poroko, pa ne more iti več naprej, ker moči mu primankuje, ter mu pride na misel, da, ako nadaluje, lahko spravi svoje somišljenike v zadrego, najbrže si je mislil, da otroke je boljše pustiti pri miru, in obrne se zopet do „aleanze“ med klerikalci in naprednjaštvom; ni, s temi nič vrednimi frazami si je lahko pomnožil svoj dopis. Bolje bi pa bilo, daje šel rakom zvižgat, nego da pošilja svoje čenčarije v „Gorico“, ter poštene občinarje obrekuje. Opazovalec.

S Planine pri Vipavi. — Kakor povsod, tako je tudi pri nas hodil okrog pokoja zaslužni mežnar v službi iz Škofjeloke sem privandranega župnika, ki sliši na ime Nikolaj Stazinski, s protestno polo zoper razdružitev zakona ter iskal podpisov. Podpisala se je večina ljudij, z izjemo blizu 30, kar je za našo občino dosti, vsled velike agitacije v cerkvi. Seveda trdi župnik, da se samo trije niso podpisali. Med imenovanimi je tudi moja malenkost. Ni si mogel dati drugače duška, nego da me je potisnil z vulgarnim imenom v „Laznjub“ z dne 8. 3. t. 1. štev. 10. To njegovo zadoščtenje se glasi: „Gostilničar Bajec na Planini ni hotel podpisati protestne pole zoper razdružitev zakona. Kaj se je morda Bajec že naveličal svoje drage ženske? Saj je vendar tako ljubeznjiva in sladka.“ — Izvrstno! Samo vprašam vas, gospodine, kako je to, da ne poznate mojega pravega priimka, dasiravnč ste že nad dve leti pri nas in sva oddaljena komaj par korakov! Nasprotno pa tako dobro poznate mojo ženko ter jo imenujete ljubeznjivo in sladko!

Kaj ne bi bilo bolje za vas in nas, da bi se pripravili na kako pošteno pridigo, kakor da s tako bedasto kramo polnite „Laznjub“? Seveda so vam pri srcu le take pridige, v katerih povzdigujeate vaše farske cunje v deveta nebesa, napredno časopisje pa blatite in pehate na dnu pekla. Kar po dva meseca nedejlo za nedejlo nas „suftrate“ s tako božjo besedo! Nasledki takih izvrstnih propovedi so že tu. Koliko razporoy ste napravili med nami. Kletvin kar mrgoli. Kaj takega se pri vaših prednikih ni dogajalo. Vsega tega ste torej krivi vi s svojimi pridigami in s svojim slov. kat. izobraževalnim (reci poneumnjevalnim) društvom, kateremu lahko skoro že „miserere“ pojeate. Gotovo delate z vsem tem pokoro za svoje stare grehe iz Škofjeloke. Priporočajte rajje mir in spravo, povdarjajte tudi sedmo božjo zapoved, da ne bo vsaj meni vsako nedejlo izginito toliko žlic, vilic, nožev, kozarcev i. dr.! Preskrbite otrokom več verouka, da ne postanejo, kar že niso doslej, popolnoma podivjani! Mogoče bo to zadoščovalo. Ako ne, smo pripravljene postreči še z jako zanimivimi rečmi. B.

Domače in razne novice.

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici naznanja, da prihajajo pozivi, da bi se obnovila opera „V vodnjaku“. To se lahko stori tekom meseca aprila, ako se oglasi dovoljno število, da bode gmo' uspeh zagotovljen. Ker so ogromni stroški prvih dveh prireditev vzeli skoraj ves dohodek in je čist prihodek namenjen fondu pevskega zbora, bi bilo le želeli, da se pride do uspešne ponovitve. Od občinstva je torej odvisno, ali se do tega pride.

Ob enem društvo naznanja, da se priredi koncem meseca maja ali pričetkom meseca junija velika skladba Antona Dvořaka, oratorij „Stabat mater“, t. j. moški, ženski in polni zbor s solo- in četvero-spevi s orkestrom. To bode pač največja skladba, ki se je sploh kedaj v Gorici proizvajala.

Ker se hoče veliko delo tudi veličastno izvesti, so se poslala vabila vsem znanim pevčarjem in pevcem v Gorici, kar se je na prvi oziv vaj ženskega zbora udeležilo 30 pevker so naznanile svoj pristop še druge, tako da se sme pričakovati, da ženski zbor naraste na 40 pevker. Ženski zbor je določil redne vaje za sopran vsak ponedeljek od 6—7, za alt vsak torek od 6—7, skupaj za sopran in alt vsak četrtek od 6—7.

Pevkarj, katere ne stanujejo v Gorici, se na njih željo pošlje note na dom.

V torek je bila prva vaja možkega zbora, kateremu se je odzvalo na prvi poziv 30 pevcev. Mora pa ta zbor narasti na najmanj 60, da pride v prvi sklad z ženskim zborom. Možki zbor je določil redne vaje za tenor vsako sredo, za bas vsak torek, za oba glasova skupaj vsak petek, vedno od 8—9. zvečer. Solo petje prevzamejo: za sopran gg. čni Klementina Hrovatin in Pavla Treo, za alt g. pa Irma Fon, za 1. tenor gosp. Viktor Črnko in za II. bas g. Artur Jakše. Vojaški orkester tega polka se bode moral pomnožiti z boljšimi godbeniki iz Ljubljane in Trsta na najmanj 50 mož.

Soška podružnica slovenskega planinskega društva, odsek Gorica, naznanja, da se je izlet na goro sv. Gabrijela moral opustiti radi vremena že tri nedelje. Preložil se je torej izlet na nedeljo, t. j. 1. aprila.

Odhod ob dveh popoldan; zbirališče „Čitalnica“ in „Podporno društvo“.

Za slučaj, da pot ne bode varna vsled mokrega vremena, se pa napravi izlet na sv. Goro.

Slovesno ustoličenje nadškofa in kneza dr. Sedeja se je izvršilo v nedeljo 25. t. m. v Stolnici cerkvi v Gorici. Udeležili so se razni zastopniki civilnih in vojaških oblastij, namestnik Hohenlohe, dvorni svetnik grof Attems, goriški župan itd. Posvetil je nadškofa škof dr. J. Mayer z Dunaja ob asistenci škofov Mahnič, Jegliča in Nagla. Ob 12^{1/2} je posetil nadškofa tržaški namestnik. Ob 2 je bil obed za 44 oseb. Udeležili so se razni dostojanstveniki, tudi goriški župan, dež. glavarja je zastopal dr. Egger. Pri obedu je bil tudi cerkljanski župan Kosmač. Na dvorišču je svirala mestna godba. Nadškof in knez je napil papežu in cesarju, na to je govoril škof dr. Mayer, namestnik Hohenlohe in dr. Egger, ki se je usilil za govornika ter je govoril laško. Slovenskega menda ni bilo nič pri tem obedu.

Predstavili so se v soboto nadškofu in knezu predstojniki civilnih in vojaških oblastij ter več aristokratov.

Deputacija iz Cerklana pod vodstvom župana Kosmača je bila v ponedeljek pri nadškofu kot svojem rojaku. Izročili so mu diplom častnega občanstva. Diplom je delo županovega brata Mihe. Zatrujejo nam, da je delo lepo. Nadškof je sprejel svoje rojake z veseljem.

„Gorici“ za danes. — „Laznjivega Ključka“ v „Gorici“ sem bil pač odpravil tako korenito, da se je dr. Anton Gregorčič skril za Nežkino krilo z razbito glavo. Ako bodo klerikalci vključ temu porazu še držali pokoncu to duhovno posodo, bo le dokaz, da so zares povsem pri kraju s svojo slavo v naši deželi. Nikar pa misliti, da sem povedal vse, kar vem in morem povedati! Po potrebi bom še grmel z neoporekljivo resnico suhih dejstev nad debelo glavo prečastitega maziljenca Gospodovega, da se mu bo topilo maslo na glavi in ga dušilo počasne, pa gotove smrti. Po debeli koži tega rinocerosa bo še pela moja palica!

Na nekatere lopovščine v „Gorici“ nisem odgovarjal. To sem storil vled pripoznane prizanesljivosti naprednih mož, misleč, da bo bolje, ako ne tiramo do skrajnosti umazanega boja. Zdaj vidijo vse paše brumne duše, da je s klerikalci nemogoča poštena polemika. Zato izjavljam danes, da dobi „Gorica“ brez pardona odgovor še na vse ostale lumparije! Na svidanje! A. Gabršček.

Sleparji s katoliškim zakonom. — Po celi deželi se vrši še vedno strastna agitacija v „obrambo katoliškega zakona“, kakor pravijo sveti možje. Pole podpisujejo navadno sami plačarji agitatorji. Kar celo družino v hiši podpišejo, kakor nam poročajo z Vipavskega, tako da z eno roko je podpisanih kar pet ali deset oseb. Neka tercijalca je povedala našemu dopisniku z Vipavskega, da se je podpisala za 10 oseb! Seveda potem se lahko

bahajo po „Primorskem listu“, da so nabrali (bolje prisleparili!) 38 tisoč podpisov. Če je bilo zbranih kje 100 navadnih babnic, pa so jih podpisali farji 500. Se pač vidi, da je malovredna njihova stvar, za katero se tepejo, ker sleparijo in lažejo. S sleparijo in lažjo se pač ne more družiti dobra reč!

Nabrali so res na jezuitski način mnogo podpisov, ali mnogo jih jim je odpadlo. Pri veljavnih dražinah so vinjeni agitatorji zaman trkali, ker tam so vedeli takoj, da gre le za farsko bisago. Tudi po Gorici so letali zaman okoli raznih družin. Sicer pa naj naberejo kolikor hočejo podpisov, odločal bo le parlament — in trpini bodo hvaležni, ako razsodi prav!...

Nekaj prav značilnega smo izvedeli. Gođilo se je v Cerklnem. Tam okoli so seveda tudi nabirali podpise za nerazdružljivost svetega katoliškega zakona. Sleparili so tako, kakor drugodi. Neki ženi se je že preneumno zdelo vse skupaj, zategadelj je vprašala nekega takega gorečega človeka, ki je gna tele — če žene tudi to tele podpisat polo za nerazdružljivost zakona!! Prav je govorila.

Iz Ozeljana nam pišejo: Po naših cerkvah je sedaj prevladirandaj in vpitje. Kaj pa to pomeni, bi vprašal kedo? Saj ni napolnil čas volitev, da bi se morali naši nunci tako razgrevati ter klicati vso svojo črno tovarišstvo na pomoč. Ne, druga reč je; za njihove možuje škodljivi mrčes jim preti v podobi civilnega zakona. To jih peče, da tako udrihajo po teh preklicanih liberalcih, katere bi radi videli naj si bo še v tako globokem breznu. Pred vsemi temi razgrajaci pa se odlikuje naš vedno trezni kaplan Kodermac Štefca. Na pustno nedeljo je razgrajal v Št. Mihelu in vpil tako, kot da bi bil v kakšni snopsarji. „Ve, ženice, mislite si, kaj bi se vam zdelo, ako bi vaši možje kar čez noč druge žene dobili ter vas zagnali od hiše? Ve, uboge žene, bi ostale brez možev; vaše može pa bi druge imele. Ali bi ne bilo to nekaj strašnega? Glejte, vse to napravljajo ti hudičevi ljudje, brezbožneži, liberalci, hudičev sin „Narod“ in „Soča“ pa to zagovarjata. Proč ž njima. Naročite si „Domoljub, ako hočete biti zveličani.“ Tako je upil in razgrajal Štefca. To divjanje je poslušala tudi neka ženica iz Ozeljana, ki velja za dobro tercijalco. Izšolala se je tam v Aleksandriji. Prišedši domov je začela hitro zasledovati življenje svojega moža za časa njene odsotnosti, kar jo je spravilo za nekaj časa celo v „kopelji“, ker sta jo tožila mož in ona ženska, katero je vlekla čez zobe. Pobožno ženico je to tako razgrela, da ni dala možu več miru, iz česar se je rodil prepir in na vse zadnje po možu prisiljena ločitev. Ko je pa slišala Štefčevo pridigo, se jej je vzbudila velika ljubosumnost in strah pred civilnim zakonom. Šla je k županu ter ga naprosila, da če že pride v veljavo civilni zakon, nima njenega moža poročiti z drugo. Župan jo je potolažil ter jej obljubil, da bo tudi pri civilnem zakonu igrala ona prvo ulogo. Šla je malo bolj potolažena ali vsejedno v strahu proti domu. Ali glej že na 5. marca pošlje župan enega svojih podžupanov ter enega odbornika po njo z namenom, da jo zopet inštalirajo na njeno prejšnjo posest. Inštalacija se je zgodila slovesno v pričujočnosti veliko občinstva. Ženica se je po opravljenih ceremonijah hitro prijela dela po hiši. Od tistega dneva ima mož mir pred njo. Tukaj se razvidi, kako moč ima civilni zakon proti opravljenim ženskim jezikom...

Z raznih stranij nam poročajo, da so podpisali ljudje največ zato, da bodo imeli mir pred farovškim gospodom; največ žensk, ki so podpisale, niti ne ve, za kaj gre. Imenitno je to, da so se spravljali gospod-nunci najraje na ženske, naj podpišejo. Sicer pravijo: mulier tacet in ecclesia, kar pomeni, da ženska nima nič govoriti v cerkveni rečeh; sedaj pa naganjajo prav ženske, da naj podpisujejo. Samo kadar jih rabijo, takrat so dobri za cerkev, da se borijo za nuce seveda, ki hočejo biti cerkev — drugače pa: baba, molči! —

Podpisavali so vse vprek; če jih je bilo kje premalo, pa so jih pripisali sami. V Kojškem so podpisavali kar v cerkvi prazne pole, Štrancar v Rihembergu je kar na debelo rekel ženskam: toliko in toliko vas je! Seveda jih je videl v sveti gorečnosti trikrat več!

Poroča se nam pa tudi, da so tercijali in tercijalke, ki so letale okoli s polami, v marsikateri hiši zastoj potrkali, ker so jih kratkotalo odpravili. V Gorici je bil najbolj goreč Luka Dugar, lauffhurš dr. Pavlice. Ta je zmerjal take, ki mu niso hoteli podpisati, z judi. Bilo je pa precej takih „judov“, in Lukec se je brizko pritožil pri rimskem dohtarju Andreju.

Tržaški škof Nagl je bil izdal okrožnico na župnike, naj naznanijo v cerkvi, da bo trpela vera vsled nameravane postave, ker se bo mogel ločiti mož od žene in žena od moža, kadar se jima zljubi. Ker se tako udarili v agitacijo, iz tega se vidi, da je to izdaten zlat studenec. V občini Jelšane v Istri n. pr. morajo iti pred poroko vsi svatje s poročencema okoli oltarja, da dajo duhovniki, ki stoji tik oltarja, dar (1 K, dve, tri itd), in to vse povrh pristojbine 10 K. Tako zasluži pop za jedno poroko 50—100 K. Vlada molči in ljudje so tako neumni, da plačujejo.

„Narodna prosveta“ v Gorici. — Opetovano so se čuli glasovi, zakaj „Narodna prosveta“ ne uprizori nobene narodne igre. Da ustreže tudi tem željam, katere so se izražale čimdalje bolj pogosto, je sklenila „Narodna prosveta“ uprizoriti „Desetega brata“, ter povabiti k predstavi kot gosta g. Antona Verovška, režiserja slov. gledišča v Ljubljani, ki je, kakor znano, kreiral vlogo Kerjavlja na slovenskem odru. Ker ima g. Verovšek 1. aprila svojo benefično predstavo v Ljubljani, se bo vršila predstava „Narodne prosvete“ še-le 8. aprila t. l., na kar opozarjamo sl. občinstvo.

Porotno zasedanje. — Porotne razprave v Gorici prično 21. maja t. l. Predsednikom je izbran dvorni svetnik vit. Defacis, namestnika deželosodna svetnika M. Gabrijelič in E. Schmarda.

Predavanja v Ogleju se je vršilo v nedeljo pop. ob 5. uri v hotelu „Central“. Predaval je dekan teološke fakultete na Dunaju dr. Svoboda. Udeležili so se predavanja tudi škofje, namestnik itd.

Razpis učiteljske službe. — Na peterorazredni deški ljudski šoli „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ pri sv. Jakobu v Trstu se razpisuje služba druge moške učne moči z definitivnim nameščenjem.

Definitivno nameščen učitelj dobiva na leto 1400 K plače in 500 K stanarine ter ima pravico do 8 petletnic po 200 K.

Nekolekovane, a pravilno opremljene prošnje naj se vpošljejo najdalje do 25. aprila 1906. pod naslovom: „Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.“

Službo bo nastopiti začetkom šolskega leta 1906/1907. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Vojaški nabor. — V Podgradu v Istri je prišlo k naboru iz občin Materija in Jelšane 187 mladeničev. Potrjenih je iz Materije v prvem razredu 22, v drugem 5, v tretjem 6; iz Jelšan v prvem 10, v drugem 1, v tretjem 2. Skupaj 46; od teh 44 v stalno službo, 2 v nadomestno reservo.

Iz občine Buzet v Istri jih je prišlo k naboru 249. Potrjenih v prvem razredu 28, v drugem 18. Skupaj 46. Od teh 39 v stalno vojaško službo, 7 v nadomestno reservo.

Razpis natečaja za prosta mesta za c. kr. deželno brambo na Terezijski vojaški akademiji. — S početkom šolskega leta 1906/07. (21. sept.) se odda v prvem tečaju Terezijske vojaške akademije nekaj prostih mest za c. kr. deželno brambo. Prošnjiki morajo izkazati absolutirane vse razrede javne realke ali javnega gimnazija z najmanj dobrim skupnim uspehom. Maturitetno spričevalo daje dokazilo za potrebno predizobrazbo za vojaško akademijo. Na neugodne klasifikacije iz latinščine in grščine se ne ozira. Aspirantje morajo biti stari 17 let, čez 20 let ne. Prošnje je oddati do 10. jul. 1906. po domobranskem dopolnilnem poveljstvu na ministerstvo za dež. brambo. Prošnjam je priložiti: krstni list, domovnico, šolsko spričevalo sedanjega šolskega leta iz prvega tečaja 1905/06., in šolsko spričevalo za preteklo šolsko leto 1904/05.; zdravniško spričevalo, katero napravi vojaški zdravnik; reverse, s katerimi se obveže prošnik s svojim očetom ali varuhom za vsako vojaško leto v akademiji služiti leto dni nad postavno triletno prezerčno službo.

Razglas. — Daje se na obče znanje, da bo na podlagi izda zadnjih dopolnilnih volitev in imenovanj sestavljen imenik članov in članov namestnikov komisij za pridobariino, postavljenih za posamezne priredbene okraje na Primorskem, nabit od 1. aprila 1906. dalje skozi 14 daj, pri takajšnjih c. kr. davčni administraciji, odgornio pri primorskih c. kr. okrajnih glavarstvih, c. kr. davkarjih in občinskih uradih dotičnih priredbenih okrajev.

General Kašca v Tolminu je izgubil še onih v zadnji „Soči“ omenjenih 13 vojakov in vojakinj. Dne 22. t. m. je šlo k njemu več učiteljev in so mu prepovedali še nadalje kake komedije uganjati!

Požar. — V Ločniku je nastal v noči na nedeljo ogenj pri posestniku Iv. Fornazarju. Zgoraj je hlev s krmno vred. Zgoraj je tudi jedna krava.

V veseli družbi tolminske okolice se je govorilo sledeče: Kako je bilo sploh mogoče, da so šli učitelji Kašci na limanice in podpisali v družbi z učiteljsko Boltarčevim zaupnico! Nato reče nekdo: To ni še tako hudo, hujše bi lahko še bilo, ako bi bil Lastcu zaupnico podpisal tudi — Boltarček.

„Slovensko bralno in podporno društvo“ v Gorici je imelo v nedeljo svoj redni letni občni zbor. Klerikalci so hoteli delati zgago; sestavili so celo listo odbornikov po svojem okusu, take skomine so imeli po društvu. Ali pri volitvah so ostali blamirani, kajti dobili so 6 glasov, druga lista pa 50. „Lautbur“ Dugar je zamen brusil pete po blatnih ulicah. Izvoljeni so: Predsednik: Josip Rovin. — Odborniki: Černovc Josip, Cotič Peter, Duša Andrej, Fabič Josip, Bačner Filip, Krušič Anton, Mozetič Josip, Živic Alojzij, Kravos Ivan, Rojic Vid. — Namestniki: Kutin Josip, Silič Anton, Hrvat Josip. — Pregledovalci računov: Kopač Andrej, Bajec Alojzij, Prinečič Karol. — Razsodniki: Ferfila Fran, Jakončič Anton, Ferd. prof. Seidl, Klavžar Anton, Musič Josip.

Obsirneje poročilo pričemo prihodnjic. Glas izmed goriskega učitelstva. — Jayni boj v zadevi tolminskih šolskih razmer se je tako zasukal, da trpi ugled vsega učitelstva. Gospodje tovariši na Tolminskem prav dobro poznajo svojo Dansko. Kako ne, saj že to, kar mi vemo o „zlatih srečih in plemenitosti“ vaših „ljubljenecv“, posebno prijetno ne diši. Od 1889. že zasledujem učiteljsko gibanje in dobro poznam Vrtovčeve zasluge, katerih mu ne odvzame sto prisiljenih nezaupnic. Dovolj odločen pa je tudi, da se bo znal braniti. Samim sebi pristajate v greh, če se zdaj v javnosti perejo vaši ljubljenci in z njimi vred tudi katera njim preveč „pristržno“ udana učiteljska oseba, nam vsem v sramoto.

Napasti delavnega in unetega tovariša, ste imeli veliko korajzjo. Pozabili pa ste nastopiti proti neki osebi, ki je šele pred dobrim mesecem javno žalila vse učitelstvo. Še posebej ste bili opozorjeni v „Soči“ na to, kako grdo žalitev, pa nihče si ni upal ziniti. Zakaj ne? Zato, ljubi moji, ker je dotična oseba — vaš glavar, mogočni Prinzlg. Ali naj vam osvežim spomin? V tistem opravičevanju nasproti Vrtovcu, priobčenem v „Soči“, je pisal glavar, da ni agitiral proti Vrtovcu kakor osebi, ker ga spoštuje, ampak proti učitelju. Zato ker je učitelj, bi Vrtovec ne smel biti voljen. Imeli boste menda neki zaupen shod. Radoveden sem, kdo izmed tolminskega učitelstva (izvemši dva) bo imel toliko samozavesti in poguma, da bo predlagal protest proti temu izbruhu glavarjeve „srčne naklonjenosti“ do učitelstva! — O, ko bi bil Vrtovec, ali kak tovariš to rekel, bi ga že. Toda glavar! Lasič mu je pa spisal tisti popravek, ker ga glavar slovenski gotovo ne zna. Zakaj niste omenili med Lasičevimi zaslugami tudi te, da predstavlja glavarju napade na učitelstvo? R.....

Laške pridige v Devinu. — Laška propaganda je segla sedaj tudi v cerkev v Devinu. Doslej tam ni bilo laških pridig, sedaj jih je nadškofjski ordinarijat dovolil, in 18. in 19. t. m. so bile prve laške pridige. Pobirali so podpise v to svrhu, v Medjvasi je podpisalo celo nekaj Slovencev, ne da bi vedeli kaj, in ordinarijat je dovolil laške pridige. Lahi so napravili to vse le iz nacionalnih namenov. Tako so tu laške pridige za tujce, ki lahko odidejo — „posest“ bi pa potem ostala! Slovenci plačujejo duhovnika, Lahi uganjajo z njim pa nacionalno politiko! Županstvo dela proti temu; ima prav in tudi uslišano mora biti! Kaj tudi cerkev bo tako pomagala Lahom v agresivnosti na Slovence? — Svoj čas v Gorici pa niso bili tako nagli! Šele z Ricmanji je bilo treba zažugati, da so dali eno ubogo pridigo v slov. jeziku v nedeljo popoldne. Očitna dvojnica mera. — Županstvo devinsko naj stori energične korake proti usiljevanju laštine v slovensko cerkev! Kaj zato so ji postavili Slovenci, da bodo Lahi v njej z njimi norce bili?!

Resnice ljubo. — Prosim slavno uredništvo, da sprejme v svoj list kratko pojasnilo resnici na ljubo 1. z ozirom na zaupni shod dne 18. marca t. l. v Tolminu, ker ni res, da bi se bili metali iz sol. sobe in tudi mene ni nihče hotel vreči iz sol. sobe; le v šali sem rekel, naj me nesejo ven, ako jim ni všeč moja navzočnost; in 2. z ozirom na volitve 11. januarja t. l. v c. kr. okrajni šolski svet, ker ni res, da me je pustilo učitelstvo na cedilu pri volitvah, ker sem izjavil že 15. julija 1905. pri obedu pri „Kranjcu“ v Tolminu zbranemu učitelstvu, da nikakor ne sprejemem več morebitne izvolitve v c. kr. okrajni sol. svet ter priporočal kot bodoča zastopnika gg. Jos. Rakovščka in Krist. Bratina. Zadnji pa je odklonil to čast ter mesto sebe priporočal g. Alb. Dominka — in jaz sem bil s tem popolnoma zadovoljen. — Tako izjavo sem podal tudi pri obč. zboru našega učit. društva 7. septembra 1905. v Kobaridu, kakor tudi večkrat pozneje posameznikom. Torej: o tem ne more biti govora, da bi me pustilo učitelstvo na cedilu. — Josip Kenda.

Šolske počitnice nameravajo na avstrijskih ljudskih in meščanskih šolah določiti med 1. julijem in 1. septembrom.

Škrpilili so v soboto popoldne po mestnih ulicah, dasi so bile polne blata in luž ter je bilo nebo zastrto z deževnimi oblaki. Meščani so se smejali ter vpraševali škrpilce, kdo je to ukazal. Odgovor je bil: municipij! — Kaj takega je mogoče pač le v Gorici.

Varujta se sleparjev! — Po okolici in po Vipavskem hodi neki človek, ki se izdaje za

agenta neke tvrke za šivalne stroje ter jemlje predplačila. V Dornbergu je neki gospodični naredil račun, dobil tudi 12 K, ali tega za datja jej ni nikjer potrdil. Ta človek je baje nevaran. Zato ogibajte se takih ljudi!

Ranjen je bil v neki gostilni v Mirnu 21 letni čevljar Franc Cejan. Pripeljali so ga v gorisko bolnišnico. Zandarmerija je aretirala radi tega 5 mladenčev.

Izkaz posredovalnice slov. trg. društva „Merkur“. — V službo se sprejmejo: 3 pomoč. meš. stroke, 1 pomoč. špec. stroke 1 pomoč. manufakturne stroke, 1 kontorist, 1 kontoristinja za Gorico (vesča vsaj nekaj laštine) 1 blagajničarka tudi za Gorico, 2 učenca.

Trudil pa se je trudil ta gosp. Franc Kašca v Tolminu, spolnujoč točno in natančno vse višje ukaze in povelja. Delal je po dnevu in po noči. Zato pa dobi v kratkem zasluženo plačilo. Vsak hlapec je tega tudi vreden!

Kako prav so imeli tolminski zastopniki v krajnem in okrajnem sol. svetu, da so se branili Kašce v Tolmin, se razvidi prav dobro sedaj. Glavar in Lasič pa sta delala z vsemi silami zanj, ker hočeta imeti povsod le preprij in ker nekateri hočejo le v motni vodi ribe loviti.

Pevsko in bralno društvo „Zarja“ v Koprivi na Krasu priredi v proslavo desetletnice svojega obstanka veselico dne 6. maja (t. j. prvo nedeljo majnika) tek. 1. Toliko na znanje vsem cenjenim društvom. Vspored se objavi svoječasno. — Odbor.

Pivo iz prve domače pivovarne G. Auerjevih dedičev priporočamo: Pivo iz te tovarne prekaša vsako drugo po okusu, dobroti in ceni. Varjeno je na slovenskih tleh v Ljubljani. V inulem letu se je tovarna toliko povečala in uredila na najmodernejše načine, da že v tekočem letu zvari nad 100.000 (beri stotisoč hl) pravega okusnega piva. Tovarna je ustanovila po vseh slovanskih krajih nad petdeset podružnic. Zatorej naj to pivo vsaki zavedni Slovenec zahteva v vsaki krčmi. — Opozarjamo na današnji oglas.

Kdor si hoče ohraniti zdravje, bodi oprezen pri izbiranju vsakdanjih poživil. K tem spada še pogostoma zrnata kava, ki je naravnost škodljiva, tistim ki so bolni na živcih, srcu in ledocen. Nikakor se ne bi smela piti brez obile primesi. Za tako se je izborno izkazal le naš domači slad.

Znana firma Kathreiner rabi za svojo Kneippovo sladno kavo, tako splošno razširjeno in priljubljeno, le najboljši slad, ki mu mimotega na poseben način daje tako podoben okus zrnatave kave, da se more ta sladna kava resnično priporočiti kot najokusnejša primes kakor tudi kot edino primeren nadomestek zrnatave kave. Prvi strokovnjaki so preiskali Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo, jo preizkusili in sijajno ocenili. Nedavno šele je pisal znani telesni zdravnik papeža Leona XIII., dr. Laponi: „Vaša slavno znana Kathreinerjeva sladna kava ima najpoglavnejše lastnosti, ki jih sladkosnedci in zdravniki zahtevajo od dobrega nadomestka zrnatave kave. Pristavljam, da se raba Vaše sladne kave čimdalje bolj širi med nami“. Naj bi bilo povsod tako in naj bi kmalu vsaka skrbna gospodinja vsak dan uporabljala zdravo, okusno Kathreinerjevo kavo v prid družini. Pri nakupovanju pa ne zahtevajte kar samo sladne kave; ime Kathreiner Vam je treba izrečno poudarjati in gledati na to, da dobivate vselej le pristno Kathreinerjevo Kneippovo sladko kavo v zaprtih izvornih zavejih.

Priloga. — Današnji številki je priložen list „Slovenski tehnik“, glasilo kluba slovenskih tehnikov v Pragi.

Razgled po svetu.

Državni zbor. V večerajnji seji sta stavila Wolf in Stein, predlog, naj se da Galiciji samostojnost ter se jo izloči iz Cislitvanske; vlada naj predloži tak zakon ob enem z volilno reformo. To pa radi tega, ker je združenje avstrijskih Nemcev pod Hohenzollernci vsemuški ideal. Gautsch je rekel, da vlada bo varovala edinstvo države.

Govoril je Sternberg, napadal zlasti min. predsednika, Stein prerokoval, da Nemci v Avstriji gotovo neki dan pridejo pod žezlo Hohenzollerncev! — Zbornica je izvolila komisijo za pretres volilne reforme. Seje bodo javne.

Katoliška šolska družba na Dunaju je imela 25. t. m. svojo skupščino. Sprejeli so resolucijo proti svobodni šoli in reformi zakona, zajedno so objubili, da bodo vedno delali za Boga, cesarja in domovino! — Shod je potrdil brzojavno tudi prestolonaslednik Fran Ferdinand, ministerski predsednik in še drugi ministri!

Občinske volitve v tržaški okolici. — V nedeljo so se vršile te volitve ter so skončale s sijajno zmago vrlih okoličanskih Slovencev. V I. okraju je izvoljen Anton Sancin s 379 proti Nichettu s 86 glasovi; v II. okraju je izvoljen dr. Otakar Rybář s 184 proti Mauronerju z 94 glasovi; v III. okraju je izvoljen dr. Edvard Slavik s 240 proti Edvardu Turreku s 29 glasovi; v IV. okraju je izvoljen Ivan Gerdol s 233 proti Andreju Stofla s 115 glasovi (avtokandidat Francesco Dollenz

di Giuseppe je vlovil celih 5 glasov!); v V. okraju je izvoljen Ivan Goriup s 241 proti Stickerju s 88 glasovi in v VI. okraju Alojzij Goriup z 233 proti Cumarju z 52 glasovi. — Vseh slovenskih glasov v okolici je bilo oddanih 1510 proti 459 (77% proti 23%), dočim je v zadnjih volitvah (leta 1903.) bilo oddanih 1200 slovenskih glasov proti 461 italijanskim. Napredovali so torej v 3 letih za 310 na 1200 glasov, torej za dobrih 25%. Volitve so se vršile po vsej okolici mirno in dostojno ter so se odlikovale z uzorno organizacijo. Samo v II. okraju je nastalo razburjenje mej volilci in občinstvom, katero je povzročil — okrajni načelnik rojaski, Ernesto Oblak, in prostih urah Mauronerjev upraviitelj in blagajnik družbe „Società agraria“. Ta načelnik IV. okraja je smatral za potrebno, da gre agitrat za Mauronerja v II. okraj ter tam izzivati volilce z besedami: Porchi sčavi! Ali slabo je naletel! Da ga niso stražniki na zahtevo razburjenega občinstva odvedli na bližnji policijski komisarijat, ne bi bil odnesel zdrave kože iz II. okraja. Na policijskem komisarijatu je bil Oblak zaslišan na zapisnik in ker je zanikal gorje besede, je bilo zaslišanih pet prič, katere so jih enoglasno potrdile. (Gosp. Oblak bo moral odgovarjati na sodišču radi pregreška ščuvanja proti slovenski narodnosti. — Vsa čast vrhim volilcem in njih voditeljem. Vsi smemo biti ponosni na tak izid volitev. Zato pa je tudi navdušenje med tržaškimi okoličani veliko, in opravičeno se jim sme pridružiti v tem cela Slovenija!

Roparji v Trstu. — 18 letni Lovrenc C. iz ulice Battaglia in 16 letni Emil D. iz ulice Crosada sta v družbi z drugimi tremi lopovi napadla v ulici Fortino 36 letnega Abdul Masa, kurjača na Lloydovem parniku „Cleopatra“. Podrli so ga na tla ter mu vzeli iz žepa 40 srebrnih goldinarjev. Dva je policija aretirala, drugi 3 so zbežali.

Tatovi v Trstu. — Neznani tatovi so udrli v trgovino z obrvali g. Fr. Mikuliča v ulici Caprin ter pobrali 34 parov čevljev, vrednih 356 kron.

Čehi na Nižje-Avstrijskem. — Zveza Nemcev na Nižje-Avstrijskem je odposlala nižje-avstrijskemu deželnemu zboru in dunajskemu mestnemu svetu spomenico, v kateri pozivlja obe zakonodajni korporaciji, naj se upreta „nevarnosti čehiziranja“. Spomenici navajata, da so na Nižje-Avstrijskem že občine, v katerih je do 99 odstotkov Čehov. Tako da je v sodnjiskem okraju Laa od 38 občin le 10 čisto nemških, v okraju Mistelbach od 29 občin le 9. — Na Dunaju se nemštvo razmerito krči. Zadnje ljudsko štetje na Dunaju je pokazalo, da je tam 102.974 prebivalcev s češkim občevalnim jezikom. To število utegne biti pa še dvakrat, če ne trikrat več. Ako se bodo Čehi tako množili, bo n. pr. Simering imel v 20 letih češko zastopstvo. V solskem letu 1902/3 je obiskovalo dunajske obrtne šole 7316 slovanskih učencev in 108 slovanskih učenk. Strokovne višje šole je pohajalo 1147 vajencev slovanske narodnosti. — Nemci priznavajo torej sami, da je na Nižje-Avstrijskem na sto tisoče Čehov in vendar isti ne dobe po novi volilni reformi nobenega zastopnika v državni zbor! T je volilna reforma!!

Zadušila sta se v Trbovljah v rudniku paznik Čuren in delavec Kanžar, in sicer s strupenim zrakom. Prvi je zapustil 5, drugi 7 nepreskrbljenih otrok.

Samomor v Ljubljani. — Na pokopališču se je ustrelil upokojeni stotnik Jos. Nauta, rojen v Veroni. Zadel se je pod sence smrtonovarno.

Volitve na Francoskem. — Nove volitve za poslansko zbornico se bodo vršile dne 6. maja t. l.

Izseljevanje iz Črnogore čim bolj narašča. Od 1. januarja t. l. je odpotovalo v Ameriko nad 2000 oseb. Vzrok izseljevanju je siromaštvo. Vsi koraki vlade, ki naj bi izseljevanje preprečili, so brezuspešni.

Lakota na Španskem. — V Andaluziji je tudi letos zopet strašna lakota. Lačna množica je oplenila v nekaterih krajih vse pekarne. V spričo te lakote pa se napoveduje v Madridu obisk nemškega cesarja. Takrat se zavržejo tisoči in tisoči — revno ljudstvo pa amira lakote!

Obsojen duhovnik-hujšakač. — Policijska sodnija v Parizu je obsodila župnika Richarda na osem dni v zapor, ker je hujškal proti cerkveni inventarizaciji.

Pri trgovinskih pogajanjih s Srbijo se je dogledlo, kakor poročajo z Dunaja, popolno sporazumljenje. V dveh tednih bo gotova cela pogodba.

Štrajk rudarjev na Francoskem ponehava. Iz Lensa poročajo, da štrajka sedaj le še 44.000 delavcev.

Proti pljančevanju. — V Parizu je 33.000 točilnic (carabets). Zaslužek ima od njih 500.000 oseb. V zadnjem času se je število še povečalo. Pred 50 leti je prišlo na Francoskem na osebo 146 l alkohola, dandanašnji 472. Pred 50 leti so bile še neznane razne pijače, kot absint ali bitter, l. 1896. pa so ga iztočili okoli 3 mil. litrov. V Švedski je padlo pripadanje alkohola v 20 letih na osebo od 23 l na 5; v Norveški od 16 l na 2. Sredstvo: manj točilnic. V Newjorku se vpraša vse prebivalstvo: ali se sme dovoliti prodaja take in take pijače. Če večina reče: ne, ne sme se uvesti v prodajo dotična pijača. V Holandiji je padlo število krčem v 10 letih od 43000 na 25000. V newjorski državi je na dan volitev zabranjeno točiti pijače... Pri nas se odpro celo farovške kleti.

Gospodarstvo.

Nekaj o navih trgovinskih pogodbah.

(I. Rollett.)

(Konec.)

Da pa uvidevajo v vladnih krogih itd. to otežkočenje avstrijske trgovine z deskami, to je dejstvo, ali, kakor se vidi, se ni moglo doseči več pri nemških pogajateljih.

Nasproti temu se čuje v različnih krogih, da se zravna industriji z žagami pri popustitvah na voznini odpad pri carinskih stavkih. To je pa neka čudna reč. Vozninski stavek za vagon z deskami bi se moral znižati za razliko v napetosti, to je, kakor dokazano, od 72 na 48 mark, to bi bilo za vagon 24 mark. V tem trenutku nimam na razpolago vozninskih stavkov za les iz Češke, Galicije, in Bukovine v relaciji z Nemčijo, ali vsak vagon desk, ki se pelje več stotin kilometrov, prinese znižanje voznine za 24 mark lažje od onega, ki ima prevoziti le 50 ali 60 km. S tem je žagar v Bukovini seveda zopet na boljšem od onega na češko-saksonski meji. Zraven tega igra pri znižanju veliko ulogo okolnost, ali se ima opravičiti s privatno ali državno železnico. Prva je kupčijska, kakor vsak fabrikant, ter brani le interese kuponov za akcionarje, dočim more državna železnica n. pr. interes industrije z žagami lažje upoštevati. Žal, da prihajajo v poštev pri lesnem izvozu privatne železnice, in teh se ne ne prisili, dokler ne bodo podržavljene, da bi izdatno znižale voznino. Torej tu bo še dolgo časa avstrijska industrija črni Peter.

Da pa se pokaže varstvo, katero uživa nemški žagar nasproti svojemu avstrijskemu kolegi, v številkah, hočemo navesti dva lastnika žag, ki sta na avstrijsko-nemški meji ločena le po kaki reki, ali sta oba siljena, kupiti les v avstrijskem gozdu, za vzgled. Rečimo, da ju loči le reka Svinica, jeden je Saksonec, drugi Avstrijec.

Kako drago stanjejo Saksonca deske in kako drago Avstrijca, ako pelje svoje deske v saksonsko sosedno občino, v to svrhu postavljamo tako le formulo:

$$\begin{aligned} \text{za surov les:} & 12 \times 1.19 = 14.28 \times 750; \\ & 100 && \times 750; \\ & 72 \times 1.19 && \times 450; \\ \text{za deske:} & 100 && \times 450; \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Saksonski žagar kupi, kakor njegov kolega, v avstrijskem gozdu hlode po 15 K za kub. m.; torej } & 15 \times \text{carina za vagon 12} \\ & 12 \times 1.19 = 0.1428 \times 750 = \\ & 100 && \text{ per kub. m K 1.07; k temu kupnina 15 K, znaša K 16.07.} \end{aligned}$$

Iz tega izreže 60% dobre reznine, tako ga stane kub. m deske K 26.78.

Ako pelje avstrijski žagar svoje deske v saksonsko občino, pridemo do tega računa: kupnina za surov les 15 K; od tega 60% desk, stane kub. m 25; k temu carina $72 \times 1.19 = 0.8568 \times 450 =$ per kub. m K 3.85; tako ga stane kub. m deske K 28.85.

Potemtakem mora Avstrijec v svojo konkurenci s Saksoncem prodajati za K 2.00 ceneje, to je, ako pelje svoje deske v sosedno občino, izgubi K 2.07.

V pojasnilo gorenje formule navajam, da številki 750 in 450 pomenjata: prva približno teža 1 kub. m hlodov iz jelk, druge greski; pri tem se je računalo v korist Avstrijca, kajti redkokedaj so deske tako suhe, da tehtajo le 450 kg; največkrat tehtajo 500 ali 550 kg. Pri 500 kg stopi carinski stavek tako, l. na K 428 ali deske na K 29.28, kar prinese diferenco v korist nemškega žagarja na K 2.07. Neumevno pa mi je, kaj je dovedlo v novi trgovinski pogodbi z Rusijo Ruse do znižanja carine na avstrijske deske, ko se ruski les prevažava v Avstrijo brez carine!

Misljam, da sem s tem dokazal, da si bili morali imeti nasproti Nemčiji v pogajanjih trdeje stališče. Po drugi strani pa mora priznati, da je Nemčija najboljša odjemalka lesa iz Avstrije. Kupi na leto pri nas štirikrat toliko lesa kot Italija, ki volja za dobro odjemalko.

Nov list za kmetijstvo. — Gospod Anton Lehman, lastnik I. kranjskega perotninarskega zavoda v Trzinu, razposilja pozive k naročbi „Perotninarja“, mesečnika za umno perotninarstvo. Kakor posnemamo iz tega poziva, bo razpravljajal „Perotninar“ izven velevažnih zadev perotninarstva, tudi različna vprašanja, razna za umnorejo vseh drugih malih domačih živali. Seveda stavlja pogoj, da se oglasi primerno število že začetkom majnika. — Če na list nima takoj v začetku dosti odjemalcev, je skoro nemogoče, da bi vspeval. A ravno list „Perotninar“, če prične izhajati, bo velik korak naprej in škoda bi bila, če se lepa misel ne uresniči. Kajti ravno ta panoga kmetijstva je pri nas še najbolj zanemarjena. Niti enega slovenskega časopisa nimamo, iz katerega bi crpal kmetovalec v to potrebne navete. In vendar je perotninarstvo tista panoga, ki bi našemu kmetovalcu pomagala mnogo na noge. Res da goji naš kmet v mali meri tudi perotninarstvo, a o umnem, dobičkanosnem

perotninarstvu ne ve ničesar. Poglejmo pa druge narode! Naj navedemo samo naše severne brate Čeha. Koliko jim nese samo reja gosij! Na milijone kron dobi dežela samo za gosje perje, kaj pa meso. Ugovarjal mi bo kdo, da so Čehi najboljši in najumnejši kmetovalci. Ne rečem, da niso; ali vprašati moram: so bili li Čehi vedno tako umni, kakor sedaj? Ne, ampak vzgojili so se sami že take, kakoršni so — namreč za prve poljedelce na svetu. In ne mala zasluga za to gre njihovim izvrstno urejenim strokovnim časopisom. Je pač zakon narave, da se mora vsaka stvar za to še vzgojiti, za kar je namenjena. In kakor rečeno, list „Perotninar“ bi bil znamenitega pomena za razvoj našega kmetijstva. Naročnina je zelo majhna, K 2:40 na leto. — Kmetje, sezite po „Perotninarju“, za katerega vsprejema naročila gospod Anton Lehman, lastnik I. kranjskega perotninarskega zavoda v Trzinu, Gorenjsko. Naročnino na list treba je šele vpslati, ko se prejme prva številka „Perotninar“.

A. vd. Berini

Gorica, Šolska ulica št. 2.
Velika zaloga =
oljkinega olja
 prve vrste
 najboljših vrst iz Istre, Dalmacije, Malfette, Bari in Nice
 s prodajo na drobno in debelo.
 Prodaja na drobno: K 72, 80, 88,
 96, 112, 120, 136, 144, 160, 180, 200.
 Na debelo cene ugodne.
 Pošilja poštnine prosto na dom. Posodo se
 pušča kupcu do popolne uporabe olja; po
 uporabi se spet zamenja s polno.
 Pravi vinski kis in navaden. Zaloga
 mila in sveča.
 Cene zmerne

Peter Skerbic

Gorica, Riva Gorna št. 13.
 Priporoča svojo zalogo piva
 iz prve domače pivovarne
G. Auer-jevih dedičev
 v Ljubljani.

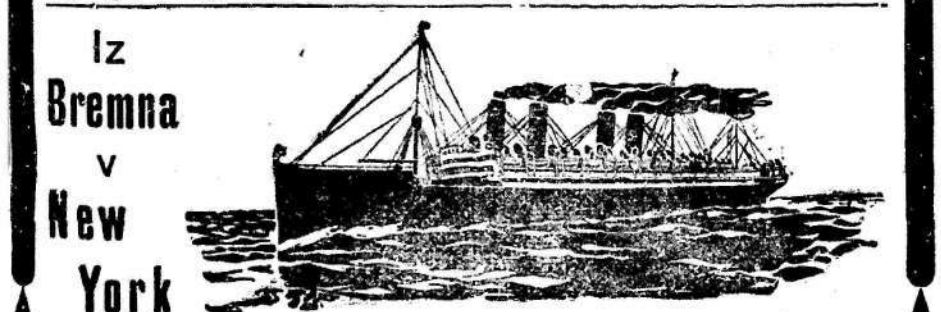
Slovenci, delujmo vsi le na to,
 da pivo iz naše slovenske tovarne
 povsodi na prodaj naj bo!

Kerševani & Čuk

v Gorici
 Stolni trg št. 9 (Piazza Duomo)
 priporoča svojo
zalogo šivalnih strojev
 raznih sistemov
 za umetno vezenje (rekamiranje)
Zaloga dvokoles.
 Mehanična delavnica konec
 Raštelja št. 4 sprejema vsako
 popravo šivalnih strojev, dvo-
 koles, pušk in samokresov.
**Šivalne stroje in po-
 prave** jamčeva od 5-10 let.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyd“.

iz
Bremna
 v
New
York
 s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM II.“, „KRONPRINZ WILHELM“
 in „KAISER WILHELM der GROSSE“.
Prakemorska vožnja traja samo 5-6 dni.
 Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega
 parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnice dobite
 v Ljubljani edino le pri
EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorske ulice št. 35
 nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.
 Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. — Vsa pojasnila, ki se
 tičejo potovanja, točno in brezplačno. — Potreba poštena, realna in solidna.
 Potnikom namenjen v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo,
 Arizono, Utah, Wioning, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo
 posebno ugodno in izredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi
 iz Bremna enkrat mesečno.
 Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor:
 Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

„Narodni kolek“ koleke, poštne znamke in vse poštne vrednosti prodaja

Knjigarna A. Gabršček.

Velika zaloga obuvala Josip Cociancig

••• Tekališče Josipa Verdi št. 25, nasproti ljudskemu vrtu •••
V GORICI.
 Za otroke in odraslene:
 Čevljički črni ali rmeni od K 1.— dalje
 Za ženske:
 Čevljički na trak angleškega kroja 6.—
 Čevljički fini na gumbe 7.—
 Čevljički na trak Chevreaux 8.—
 Za moške:
 Čevlji na elastik angleškega kroja 6.—
 Čevlji na trak fini 7.—
 Čevlji fini na gumbe 8.—
 Čevlji na trak Chevreaux 9.—
Amerikanski originalni čevlji „GOODYEAR“
 Velikanska izbira obuvala lastnega izdelka
 iz usnja, katero dobivam direktno iz Nemčije, Francije in drugih držav
 Se sprejemajo popravila in naročila na mero.

Prosiva zahtevati listki!

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor:
 cement, stavbne nostolje, vsakovrstne okove, železje,
 strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi
 orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih
 tovarn. Opozarja na svojo bogato izber
kuhinskega in hišnega
orodja, pečij, štedil-
nikov po brezprimerno
 niskih cenah.

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
 pred nadškojfo št. 11.

Edina zaloga
 šivalnih ustreljev
 v Gorici.
Pocinkana žica
 za vinograde po znižanih cenah!
Pozor!
Eno krono nagrade
 izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili
 najne nove ameriške blagajne, da je kupil pri
 naju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listki!

Hotel Südbahn

v Gorici, na Telovadnem trgu.

Usojam si naznanjati slavnemu občinstvu, da sem prevzel s
 1. marcem t. l. vodstvo in v najem dobroznani hotel Südbahn,
 kateri je bil tekom preteklih mesecev popolnoma prenovljen ter je
 danes preskrbljen z vsem onim izbranim modernim komfortom, ka-
 teri mora imeti vsak hotel prve vrste.
 Hotel je električno razsvetljen. Na razpolago so bralne sobe,
 konverzacijske in za godbo, jedilne sobe in za društva, klube itd.
 V bližini hotela je krasen park. Avtomobil-omnibus k vsem vlakom.
 Dunajska in francoska kuhinja, izborna domača in
 pluja vina.
 Potreba točna. Kuhinja je na razpolago o vsakem dnev-
 nem času. —
Friderik Hack,
 bivši lastnik hotela „Müller“, Graben-Dunaj.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

Varstvena znamka.

z znamko „JELEN“.

Ono je zajamčeno čisto in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno. Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilo neškodljivo milo naj dobro pazi da bo imel vsak komad imo „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.
Georg Schicht Aussig a. E. — Največja tovarna te vrste na evropskem ozemlju!

Dobiva se povsod!

Zastopnik: Umberto Bozzini — Gorica, Magistratna ulica šte. 4.

Št. 318.

Razpis služb.

V Tolminskem šolskem okraju razpisuje se sledeče službe:

- a) stalnega učitelja-voditelja enorazrednice: Čadrg-Zalaz, Grahovo, Kal, Ljubinj, Logje-Robidišče, Ponikve, Sela-Ruti, Šebrelje, Tribuša, Gorje;
- b) stalnega nadučitelja dvorazrednice: Sedlo in Podbrdo;
- c) stalne učiteljice na dvorazrednicah Podbrdo, Sedlo, Dreženca in Podmelec in na štirirazrednici v Bovu.

Prošnje naj se pošlje predpisanim potom c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Tolminu tekom 4 tednov od dneva razpisa naprej.

Prosilci iz drugih okrajev priložijo naj prošnji še zdravniško spričevalo.

C. kr. okr. šolski svet v Tolminu

dne 20. marca 1906.

5 kron in še več zaslužka na dan.

Družba za domača dela in strojev za pletenje.

Iščejo se osebe obojega spola za pletenje na našem stroju. Lahko in hitro delo skozi celo leto na domu. Ni treba nobenih znanostij. Se ne gleda na oddaljenost in delo prodajamo mi.

Družba za domača dela in strojev za pletenje Thos. H. Whittick in drug, Budimpešta, IV. Havas ulica 3-434. — Praga trg sv. Petra 7.-434.

Solnčniki

v največji izbiri po vsaki ceni so ravnokar dospeli.

J. ZORNIK — GORICA
Gosposka ulica 10.

Največja izbira modercev

vedno zadnje novosti idealnih krojev, samo pri

J. ZORNIK — GORICA
Gosposka ulica 10.

Krasni **okraski** za spomladne in letne obleke so vže začeli dohajati.

J. ZORNIK — GORICA
Gosposka ulica 10.

Stara tvrdka pri kateri se stalni odjemalci poslužujejo že nad 30 let!!

Druge reklame ne potrebuje moja krojaška delavnica in trgovina z gotovimi oblekami.

Vabim cenj. gosp. naročnike, da si ogledajo vsak čas v moji trgovini te dneve dospelo

spomladansko in letno blago.

Anton Krušič, krojaški mojster in trgovec

v Gorici

tekališče Frana Josipa 35 — tekališče Josipa Verdi 33.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici je z ozirom na premenjena in dne 20. decembra 1905. v zadrugi register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto aradnine 1/2% prispevka v posebno rezervno za morebitne izgube.

Sprejema navadne hraniine vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4 1/2%, večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Deleži so dvojni: opravljeni po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih »Soča« in »Primorec«.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadrugi uradu v Trgovskem domu.

Načelstvo in nadzorstvo.

„Goriško vinarsko društvo“

(vpisana zadruga z omejeno zavezo)

v Gorici

ima v svojih zalogah in prodaja

naravna in pristna vina

z Brd, z Vipavskega in Krasa.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje.

Uzorce vin pošilja na zahtevo. Cene zmerne, postrežba točna in rečna.

Sedež društva: Gorica, ulica Barzellini 22.

Dva hlapca

izurjena pri konjih dobila takoj službo.

Kje, pové upravništvo »SOČE«

P. n.

Ker nameravam svojo trgovino uravnati večinoma za prodajo izgotovljenih oblek, prodajam krojno blago, ki ga imam v zalogi, do 25% pod tovarniško ceno. Posebno črno blago za novice, zimске suknje za vsakega novica za samih 28 K i. t. d.

Kdor se hoče po ceni dobro obleči ma zdaj ugodno priliko. Jamčim za to, da mu ostane v dobrem spominu tvrdka

M. POVERAJ

v Gorici, na Travniku št. 5.

Odlikovana pekarija in sladčičarna.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu v (lastni hiši.)

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte itd.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mno gobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Prodaja tudi različne moke.

Andrej Fajt

pekovski mojster

v Gorici Corso Franc. Glus. št. 2.

filijalka v isti ulici št. 20.

Sprejema naročila vsakovrstnega peciva, tudi najfinejšega, za nove maše in godove, kolače za birmance, poroke itd. Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji naročnikov.

Ima tudi na prodaj različne moke, fino pecivo, fina vina in likerje po zmernih cenah.

Za veliko noč priporoča goriške plince, potlice itd.

Se dobiva v vseh lekarnah.

Najboljše zdravilo proti

Se dobiva v vseh lekarnah.

REVMATIZMU in PROTINU

je liker Godina izdelan v Trstu v lekarnah Rafael Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri Sv. Jakobu; Josip Godina, lekarna „All' Igea“, Via del Farneto 4.

Cena steklenice K 1.40. Iz Trsta se ne razpošilja manj nego 4 steklenice proti povzetju ali naprej poslanim zneskom K 7.— prosto poštnine.